

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **C. A.**, zastoupený advokátkou JUDr. Danuší Koldovskou se sídlem náměstí T. G. M. 169, Česká Lípa, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 9. 2004, sp. zn. 48 Az 83/2004,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 8. 3. 2004, č. j. OAM-2591/VL-10-P06-2003, o neudělení azylu pro nesplnění podmínek podle ustanovení § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem a vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, neměla oporu ve spisech.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti vytýká krajskému soudu, že nepřihlédl k faktu, že si stěžovatel útekem z Nigérie zachránil život a že na území ČR pobývá zejména kvůli své vazbě na svou dceru. Krajský soud nemá žádné důkazy o nevěrohodnosti stěžovatelovy výpovědi a nevzal v úvahu obecnou znalost poměrů v Nigérii. Stěžovatel by rád legalizoval

svůj pobyt v ČR a plnil své otcovské povinnosti vůči dceři. Přitom se domnívá, že jsou u něj splněny podmínky pro udělení azylu. Žalovaný a krajský soud sice tvrdí, že svou nepříznivou situaci v zemi původu musí každý prokázat konkrétně, tím ale činí skoro nemožným, aby stěžovatel prokázal to, co tvrdí. Přesto se stěžovatel ještě pokusí doložit svá tvrzení listinami a fotografiemi, které mu opatří jeho známí.

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti a domnívá se, že jeho rozhodnutí i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právem. I pro řízení o kasační stížnosti odkázal žalovaný na správní spis. Ve skutkových důvodech stěžovatel podle žalovaného pouze opakuje ta tvrzení, s nimiž se žalovaný a krajský soud již dostatečně vypořádali. Azylově relevantním důvodem pak není stěžovatelem uváděný fakt, že se mu narodilo dítě s občankou ČR. K legalizaci svého pobytu v ČR z těchto důvodů měl stěžovatel využít nástrojů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Proto žalovaný navrhuje posuzovanou kasační stížnost zamítnout pro nedůvodnost.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 31. 5. 2003 na základě žádosti, v níž bylo jako důvod uvedeno, že se v Nigérii stal od dubna 2003 sympatizantem vládní strany B. a kvůli tomu měl problémy s opoziční stranou M.. Měl dokonce podezření, že přívrženci této strany zapálili jeho auto. Proto odjel z Nigérie, navíc má v ČR dceru, která se narodila v době, kdy byl v Německu. Obdobná fakta vyplývají i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 18. 9. 2003. V tomto pohovoru také stěžovatel doplnil, že strana, jejímž byl sympatizantem, měla zkratku A., ale její přesný název neznal. Pro tuto stranu jej získal jeho příbuzný, poté pro ni prováděl předvolební agitaci. Z tohoto pohovoru také vyplynulo, že jeho auto bylo zapáleno, když v něm od voleb odjížděl jeho přítel, stěžovatel měl nicméně za to, že se dav, který toto auto napadl, mohl domnívat, že v něm je sám stěžovatel. Součástí davu navíc podle něj byli pracovníci kriminální policie. Tento přítel jej také varoval, že policie ví, že auto je ve skutečnosti jeho, a proto by mohl mít problémy. Proto se stěžovatel rozhodl ihned odejít z Nigérie a vybral si ČR, kde žije dívka, se kterou se seznámil v Německu a s níž má dítě.

Žalovaný stěžovateli azyl neudělil svým výše označeným rozhodnutím ze dne 8. 3. 2004, neboť neshledal důvody pro jeho udělení podle § 12 zákona o azylu, přičemž vycházel zejména ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv v Nigérii za rok 2002 a z aktuálních informací ČTK. Žalovaný v tomto rozhodnutí uvedl, že shledal stěžovatelovu výpověď značně rozpornou. V žádosti o azyl a v průběhu pohovoru uvedl odlišná jména stran, jichž měl být sympatizantem. Ani v jednom případě neznal žádné přesnější údaje o těchto stranách. V průběhu pohovoru také uváděl, že byl členem volební komise jeho přítel, na jiném místě však uvedl, že členem volební komise byl on sám. Mezi žádostí a pohovorem byla i řada dalších rozporů. Proto žalovaný azyl podle § 12 zákona o azylu neudělil a stěžovatele odkázal s jeho snahou o soužití s přítelkyní a nezletilým dítětem do rámce zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Dále žalovaný neshledal ani podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a neudělil mu ani humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Nebyla shledána ani přítomnost překážky vycestování, když žalovaný na základě podrobného rozboru lidskoprávní situace v Nigérii usoudil, že stěžovateli nehrozí v zemi původu žádná ze skutečností vyjmenovaných v ustanovení § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Praze. V této žalobě vytkl správnímu řízení, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a jeho situaci, a doplnil, že je sympatizantem strany B., ale ve volbách pracoval pro stranu A., protože o to byl požádán svým příbuzným. Nesouhlasil také s tvrzením žalovaného, že si v několika bodech své výpovědi odporoval, když na tento fakt nebyl během pohovoru upozorněn, aby mohl tyto nesrovnalosti vysvětlit. Takové jeho právo vyplývá i z článku 199 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků vydané UNHCR. Celkově uvedl, že se domnívá, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, stejně jako pro shledání překážky vycestování podle jeho § 91, když mu hrozí ohrožení života ze strany těch lidí, kteří mu pro odlišnou politickou orientaci zapálili auto a hledají jej.

O této žalobě rozhodl krajský soud svým shora označeným rozsudkem, kterým tuto žalobu zamítl jako nedůvodnou. Krajský soud v tomto rozsudku označil za adekvátní závěr žalovaného, že stěžovatel nebyl v zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatel nesdělil žádné skutečnosti, na jejichž základě by mohla být shledána přítomnost odůvodněného strachu z pronásledování, ustanovení § 12 nemohl být podřazen ani postup státních orgánů země původu vůči stěžovateli. Okolnosti jeho účasti při volbách a důvody jeho tvrzené obavy o život byly uváděny jen v obecné poloze. Krajský soud se ztotožnil i s nepřiznáním azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu i s neshledáním překážky vycestování podle jeho § 91. Tento rozsudek napadl stěžovatel nyní posuzovanou kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel argumentuje nejprve tím, že krajský soud nepřihlédl k tomu, že si stěžovatel útekem do ČR zachránil život, a tím, že neměl žádné důkazy o nevěrohodnosti stěžovatelových tvrzení. K tomu zdejší soud pouze podotýká, že úkolem krajského soudu bylo přezkoumat zákonnost správního rozhodnutí. Stěžovatelovými obavami o život se tedy zabýval již správní orgán a krajský soud pouze přezkoumával, zda bylo posouzení provedené žalovaným souladné se zákonem. Tuto souladnost pak krajský soud shledal a její odůvodnění tkví zejména v tom, že stěžovatelovy problémy nevycházely od veřejné moci, ale jejich existence byla zdůvodněna jediným incidentem ze strany davu na ulici, tedy soukromých osob.

Tento incident, jeho motivace a aktéry navíc stěžovatel během správního řízení popisoval opravdu nanejvýš rozporuplně, přičemž tyto rozpory neodstranil ani v žalobě, byť se o to pokoušel. V žádosti o azyl tak tvrdil, že byl sympatizantem strany B. a agitoval pro ni, v pohovoru pak uvedl, že byl sympatizantem strany A. a agitoval pro ni. Ani u jedné z těchto stran neuvedl její celý název, navíc podle žádosti o azyl se jednalo dokonce o jednu ze stran vládních a stěžovatelovy potíže měly plynout od příznivců opozice. Lze tak konstatovat, že v otázce shledání pronásledování trpí stěžovatelova argumentace jednak svou proměnlivostí a nekonzistencí a za druhé tím, že původcem pronásledování rozhodně nebyly orgány veřejné moci, a to ve formě komisivní ani omisivní.

Přitom k nutným charakteristikám shledání pronásledování ve smyslu zákona o azylu patří kromě faktu ohrožení života nebo svobody, či opatření působících psychický nátlak nebo jiných obdobných jednání; a kromě taxativně vymezených důvodů pronásledování; také spojitost s jednáním či opomenutím na straně veřejné moci. Tato skutečnost byla zdůrazněna například v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2004, sp. zn. 7 Azs 38/2003, kde bylo v návaznosti na ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu uvedeno: *„Za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí, nikoliv takové negativní jevy, které státní orgány cíleně potírají a čelí jim.“*

Pokud tedy stěžovatel shledává – navíc v rozporuplných výpovědích – že jeho pronásledování spočívalo v jednorázovém útoku davu stranicího v atmosféře právě skončených voleb opoziční straně, nelze ve smyslu českého azylového práva označit takovou situaci za pronásledování, neboť se jednalo o jednorázový čin soukromých osob, nijak netrpěný, nepodporovaný a neprováděný státní mocí ve stěžovatelově zemi původu. Stěžovatel se nijak neobrátil na státní orgány země původu s žádostí o ochranu, přitom nelze předpokládat, že by mu nebyla jejich pomoc poskytnuta, zvláště když se jednalo o akt ze strany opozičních skupin. Za této situace žalovaný ani krajský soud jistě nepochybili, když ve stěžovatelově případě pronásledování neshledali, neboť i pokud se opravdu události udály v některé z podob, které stěžovatel během správního a soudního řízení popsal, nebyly tyto události nijak přičitatelné státní mocí. Na obdobnou situaci ostatně dopadal i právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2003, sp. zn. 4 Azs 14/2003 (publ. pod č. 115/2004 Sb. NSS): *„Je-li důvodem žádosti o azyl obava z návratu do Ruské federace, v níž žadateli hrozí teroristické akty čečenských teroristů, tj. akty neprováděné státní mocí, přičemž žadatel o azyl se v domovském státě vůbec nepokusil svou situaci přes tamní státní orgány řešit, není dán důvod pro poskytnutí azylu podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani překážka vycestování.“*

Fakt, že by důvodem jeho žádosti o azyl bylo pronásledování v zemi původu, navíc stěžovatel sám zpochybňuje tou částí kasační stížnosti, kde tvrdí, že by rád legalizoval svůj pobyt v ČR, aby mohl plnit své otcovské povinnosti k nezletilé české dceři. Takové tvrzení je jistě lidsky a citově závažné, nemá však jakoukoli relevanci pohledem zákona o azylu. Pokud poukazy na své otcovství k české státní příslušnici volá stěžovatel po tom, aby mu byl udělen azyl za účelem sloučení rodiny, připomíná zdejší soud, že takové rozhodnutí přísluší jedině žalovanému ve správním řízení, nikoli soudu, dále však připomíná, že azyl za účelem sloučení rodiny může být podle § 13 zákona o azylu udělen pouze rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž již byl udělen azyl, nikoli rodinnému příslušníkovi českého občana. Na tuto situaci ve vztahu ke stěžovatelově nezletilé dceři totiž dopadá ve stejné intenzitě pravidlo, které zdejší soud vyřkl ve vztahu k manželství žadatelky o azyl s občanem ČR například

ve svém rozsudku ze dne 17. 9. 2003, sp. zn. 4 Azs 6/2003 (publ. pod č. 28/2003 Sb. NSS): „*Manželství s občanem České republiky pojmově vylučuje udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu, neboť občanu České republiky nemůže být v České republice azyl udělen. Trvalý pobyt cizince, který uzavřel manželství s občanem České republiky, je upraven v § 65 odst. 1 písm. a) bod 1. zákona o pobytu cizinců. Manželství s občanem České republiky samo o sobě nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možno udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu.*“ Stěžovatelova tvrzení o otcovství k nezletilé české dceři tedy jsou relevantní pohledem zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, nemají však schopnost účinně zpochybnit zákonnost rozsudku krajského soudu ve věci podle zákona o azylu.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci nedošlo k nesprávnému posouzení právní otázky krajským soudem a nebyly shledány ani vady řízení spočívající v tom, že by skutková podstata, z níž žalovaný vycházel, neměla oporu ve spisech.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. ledna 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu